

مصاحبه سازمانی

گفتگو با مهندس آرش کوشا، دبیر کمیته ملی طبیعت‌گردی

طبیعت‌گردی با رشد شتابان ۳۰ درصدی در سال به عنوان گردشگری پاک در جهان جای خود را باز کرده است همچنین بر اساس پیش بینی های سازمان جهانی جهانگردی تا سال ۲۰۲۰ حدود ۵۰ درصد گردشگران بین‌المللی را شامل خواهد شد همین امر متولیان گردشگری کشور را بر آن داشت تا به طبیعت‌گردی نگاه مستقلی داشته باشند و این تغییر نگاه موجب شد تا کمیته ملی طبیعت‌گردی شکل بگیرد و برای اولین بار در کشور سند ملی برای توسعه این زیرشاخه از گردشگری تدوین شود. فرازی از گفته‌های آرش کوشا را در دفتر کارش به نشریه طبیعت‌گردی ارائه نموده است را در پی می‌خوانید.

آرش کوشا دبیر این کمیته با بیان این نکته که با اشاره به اینکه در همه استان ها کمیته طبیعت گردی شکل گرفته و در برنامه پنجم بر خلاف برنامه چهارم این بخش دیده شده است، گفت: «توسعه طبیعت گردی یک کار ملی است که متأسفانه در برنامه چهارم به آن پرداخته نشد و یکی از مشکلات جدی ما بحث های اعتباری است که برای آن باید برنامه ریزی صورت گیرد در گذشته بودجه ای برای این بخش وجود نداشت همین حالا هم با تعاملات، کارهای مختلف مان را پیش می بریم در برنامه چهارم در خصوص توسعه طبیعت گردی غفلت بزرگی صورت گرفته بود که الان تقاضا کردیم در برنامه پنجم طبیعت گردی هم لحاظ شود.»

دبیر کمیته ملی طبیعت گردی در پاسخ به این که نقش کمیته ملی طبیعت گردی چیست گفت: «ساختار کمیته این گونه است که مصوبات باید به اتفاق آرا باشد البته هنوز همه بخش های مرتبط با طبیعت عضو این کمیته نیستند اما در سند ملی طبیعت گردی توانستیم جایگاه هر یک از سازمان های مرتبط را در کمیته ملی ببینیم و این تعیین جایگاهها در برنامه های آموزشی نقش موثر دارد.» وی با تأکید بر اینکه برای توسعه طبیعت گردی در ابتدا باید ساختار درست شود خاطر نشان کرد: «همان طور که می دانید پیش از این در سازمان میراث بخش جداگانه ای در خصوص طبیعت گردی وجود نداشت و خوشبختانه الان یک اداره کل به تصویب رسیده است و بسیاری از دستگاه های مرتبط در آن حضور دارند و در واقع اداره کل، مأمور پیگیری تصمیم گیری هایی است که در کمیته توسط اعضا به تصویب می رسد چرا که طبیعت گردی موضوعی فرابخشی است.»

کوشا همچنین در پاسخ به اینکه آیا ممکن است مدیریت هر دو جا یکی باشد گفت: «به عنوان مشاور آقای مشایی و نماینده تام الاختیار کمیته ملی هستیم و حسب آیین نامه کمیته ملی، دبیر، به اتفاق آرا تعیین می شود و این اعضا بودند که مرا به عنوان دبیر کمیته انتخاب کردند.» کوشا در خصوص نیاز به تغییر نگاه در طبیعت گردی افزود: «در برخی بخش ها به طبیعت گردی فقط نگاه حفاظتی وجود دارد و در برخی بخش ها نگاه سنتی نیز هست که دست اندرکاران این بخش ها و سازمان های مرتبط نگاهشان را از مدیریت سنتی تغییر دهند.» وی در ادامه گفت: برای تغییر این نگاه دو کار اساسی داریم یکی برنامه ریزی و دیگر اینکه این برنامه را به فعالیت تبدیل کنیم، در این برنامه سرمایه گذار، طراح و برنامه ریز طرح باید به هم پارچگی برسند.

در تدوین سند ملی نقش کمیته ملی طبیعت گردی، منابع طبیعی، محیط زیست و سازمان جنگل ها و مراتع همه مشخص شده است. در ادامه این گفت و گو سوالی در خصوص اینکه اگر کمیته ملی جدای از سازمان دیده شود بازدهی بیشتری نخواهد داشت مطرح شد و کوشا در پاسخ به آن گفت: «کمیته متشکل از حضور نمایندگان از سازمان های مختلف مرتبط با طبیعت گردی است و همان طور که گفتیم از سازمان حفاظت محیط زیست، جهاد و کشاورزی، جنگل ها، مراتع و سایر سازمان ها حضور دارند و سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی، گردشگری هزینه های بسیاری انجام داد و امکانات مورد نیاز، مانند ساختمان و غیره را در اختیار کمیته قرارداد، همچنین به لحاظ کارکردی و برنامه ریزی و سیاست گذاری نقش کلیدی در ایجاد این کار داشت اما به لحاظ کارکردی و به لحاظ برنامه ریزی و سیاست گذاری نقش همه دستگاه ها با دبیر است. ناگفته نماند که در رای گیری مصوبه ها اگر یک مخالفت باشد و یک رای منفی، مصوبه تلقی نخواهد شد.»

وی افزود: در تدوین سند ملی سعی کردیم که نقطه نظرات علمی همه استان ها را داشته باشیم، حتی در زمینه خدمات بعد از تدوین سند، با همه مدیران مرتبط نشست داشتیم و حدود ۶ همایش به صورت منطقه ای در استان ها برای مدیران محیط زیست، منابع طبیعی و میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری برگزار کردیم تا جمع بندی و انتظاراتشان را به ما بگویند. کوشا تخصیص ۵ درصد از بودجه عمرانی استان ها به بخش گردشگری را یکی از موفقیت های بخش طبیعت گردی دانست و گفت: از استان ها خواستیم که در بخش گردشگری و اختصاص این ۵ درصد به آن منابع طبیعی و توسعه

طبیعت‌گردی را هم ببینند و این پیشرفت خوبی محسوب می‌شود.

دبیر کمیته ملی طبیعت‌گردی در خصوص کارهای انجام شده در این کمیته خاطر نشان کرد: در سند ملی چند استراتژی داشتیم، یکی تدوین معیارهای طراحی توسعه فعالیت‌های گردشگری که الان این استراتژی آماده شده و در آینده نزدیک کتابش هم منتشر می‌شود که اولین منبع و مرجع در کشور محسوب می‌شود. این استراتژی مشخص می‌کند که چه باید انجام بدهیم و توسعه طبیعت‌گردی چگونه باید باشد همچنین تدوین استراتژی توسعه منابع انسانی کار مهمی است که در اجرا و طراحی در برنامه‌ریزی باید منابع انسانی کارآموده و عالم به کار داشته باشیم. ارتقاء ظرفیت بخش دولتی، خصوصی و مردمی در طبیعت‌گردی بسیار مهم است.

وی درخصوص اهمیت توجه به جوامع محلی گفت: بحث جوامع محلی نکته حائز اهمیت است که نباید به سادگی از کنار آن عبور کرد چرا که بیشتر جوامع محروم در کنار جاذبه‌های کویری قرار گرفته‌اند و با قرار دادن اندک تسهیلاتی در اختیار آنان می‌توان اقامتگاه‌هایی را برای طبیعت‌گردان فراهم آورد و توجه سرمایه‌گذاران را به این مناطق جلب کرد و هنگامی که گردشگر به این مناطق سفر کند از مهاجرت آنان به شهرها جلوگیری می‌شود این امر موجب جلوگیری از هزینه سرباری که ناشی از مهاجرت این افراد به حاشیه شهرهاست نیز می‌شود، به همین جهت طرحی را آماده کردیم که بر اساس آن جوامع محلی می‌توانند با سرمایه‌گذاران مشارکت داشته باشند.

کوشا با تاکید بر اینکه اشاعه فرهنگ طبیعت‌گردی مورد توجه این کمیته است گفت: استراتژی بعدی ما تدوین برنامه بازاریابی در طبیعت‌گردی است که باید تکنیک‌های بازاریابی را شناخت و تعیین استراتژی بازاریابی طبیعت‌گردی به مطالعه نیاز دارد و در مرحله بعدی، ترویج و اشاعه فرهنگ طبیعت‌گردی همچنین تبلیغ و آموزش و آگاه‌سازی در اولویت‌های کاری کمیته قرار دارد. البته در حال حاضر ۴ سایت طبیعت‌گردی در کشور شکل گرفته و امسال هم داده‌های اطلاعاتی این سایت‌ها را کامل می‌کنیم تا شناسنامه‌دار شوند و پیش‌بینی‌مان این است که در این سایت‌ها ۱۰۰ لایه اطلاعاتی قراردهیم. وی افزود: ۱۲ دسته‌بندی داریم که شامل پارک‌ها، فضای سبز، مناطق بیابانی، دشت، فضاهای جلگه‌ای و کویری، آثار تاریخی همراه با جاذبه‌های طبیعی می‌شود و در بعضی مناطق آثار فرهنگی هم هست. همچنین مناطق طبیعی، مناطق ۴ گانه پشتیبانی محیط زیست، جنگل‌ها و پارک‌های جنگلی و بیشه‌زارها و جنگل‌های حاره‌ای است تالاب‌ها، سراب‌ها، دریاچه‌ها و...

کوشا در بخش دیگری از سخنانش درباره اقدامات صورت گرفته برای تشکیل‌های غیر دولتی گفت: اکثر تشکلهایی که داریم جنبه حفاظتی دارند یعنی می‌گویند "حفظ محیط زیست" یکی از برنامه‌های امسال این است که انجمن اکوتوریسم ایران را با استفاده از متخصصین و افراد مجرب تشکیل و به سرانجام برسانیم و الان داریم روی اساسنامه کار می‌کنیم تا انجمن اکوتوریسم را به عنوان یک مرجع

علمی ایجاد کنیم. در حال حاضر از ایجاد تشکلهای مردمی در بخش طبیعت‌گردی هم حمایت‌های لازم را داریم.

وی در خصوص جایگاه بخش رسانه در این تشکلهای گفت: برای رسانه‌ها با راه‌اندازی باشگاه طبیعت‌گردی در کمیته ملی تعریف موثری ارائه دادیم. سعی داریم که در باشگاه کمیته رسانه را تعریف کنیم.

دبیر کمیته ملی طبیعت‌گردی در بخش دیگری از سخنانش به برگزاری جشنواره پایان‌نامه دانشجویی طبیعت‌گردی اشاره داشت و گفت: در آینده جشنواره پایان‌نامه‌ای دانشجویی را داریم در ضمن با تعاملات بین‌المللی سعی بر این است که با دانشگاه آلمان یک پروژه مشترک داشته باشیم. بخش عمران سازمان ملل هم در ایران پروژه توانمندسازی را دارد که می‌خواهیم از آنها در بخش اکوتوریسم بهره‌برداری کنیم.

وی در خصوص توسعه زیرساخت‌های طبیعت‌گردی اشاره داشت: برای تدوین سند ملی، ۴۸ کشور را بررسی کردیم و بر اساس مطالعات انجام شده و طرح‌های موجود آنها را به سرمایه‌گذاران معرفی می‌کنیم و در حال پی‌گیری توسعه کمپینگ‌ها هستیم. ناگفته نماند که باید بتوانیم گبرهای اجرایی موجود را برطرف کنیم.

کوشا با اشاره به اینکه هنوز یک مسیر کوهنوردی استاندارد در کشور نداریم گفت: با فدراسیون‌ها تعاملات خوبی داریم و برنامه صعود به دماوند را برای کوهنوردان حرفه‌ای در حال پی‌گیری هستیم.

با تعامل فدراسیون کوهنوردی در حال بررسی مسیر جبهه صعود به دماوند هستیم چرا که دماوند میراث طبیعی ما است و به عنوان کار پیش‌تاز این حرکت را در اولویت داریم.

